

Monumentnummer*: 527900

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 16 mei 2006
Kadaster deel/nr 82739/127

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Haarzuilens Utrecht Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Haarzuilens

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Vleuten D 571

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 9: KERK OF KAPEL OP KERKEILAND MET TWEE BRUGGEN.

Kerk of Kapel van rode baksteen, gesticht in de veertiende eeuw als dochterkapel van de parochiekerk Kockengen, rond 1420 voor het eerst vermeld, toren mogelijk ouder, verhoogd tijdens de restauratie 1898-1899 en van spits voorzien. Waarschijnlijk gewijd aan St. Etienne (St. Steven). Koor en schip vrijwel vanaf de grond opgebouwd in neogotische stijl 1898-1899 door vader en zoon Cuypers. Bij de herbouw zijn oorspronkelijke onderdelen gekopieerd en hergebruikt. Oud muurwerk verwerkt in transept. Dak met leien gedekt en natuurstenen spuwversiers. Huidig aanzicht interieur voornamelijk uit 1926-1928. Glas-in-loodvensters: 7 gebrandschilderde ramen 1898, met figuren; 1 gebrandschilderd raam 1898 (Noordertransept) met figuren; 2 gebrandschilderde ramen 1898, gekleurd glas; diverse gebrandschilderde ramen met figuren door Pieter Wiegersma, circa 1960-1964 (niet voltooid). Interieur met mozaïekvloeren, geschilderde decoratie en lambrisering van marmeren platen met de 23 heren van de Haar sinds 1165. Witmarmeren hoofdaltaar ontworpen door Pieter Wiegersma, circa 1960-1964. Diverse inrichtingsstukken. Boven de ingang van de toren wapenstein met wapens van Johan van Zuylen van de Haar. In de kapel grafstenen en grafmonumenten, betrekking hebbend op het geslacht van Zuylen. Gebeeldhouwde monumentale grafsteen van Dirck van Zuylen van Nyevelt van de Haar. In koor 3 blauwe natuurstenen grafzerken, waarvan 2 Van Zuylens. Graftombes van Etienne van Zuylen van Nyevelt van de Haar (circa 1934) en Hélin van Zuylen van Nyevelt van de Haar (circa 1913). Van 1959-1964 uitbreiding met achter de sacristie gelegen onderaardse crypte geconstrueerd in circa 1956 met 4 graftombes vervaardigd door Pieter Wiegersma, circa 1961 voor o.a. Egmont van Zuylen van Nijevelt van de Haar en zijn

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

echtgenote Nametalla. Stookruimte met calorifère uit periode herbouw.

Kerk of kapel gelegen op eiland met beplanting. Het eiland is afgesloten door een rode bakstenen borstwering, deels in hoogte verspringend, met op enkele hoeken bastionvormige beëindigingen met schietsleuven. De borstwering is verdere gedecoreerd met twee zandstenen bolvormen met gesneden florale versiering en met een zandstenen leeuw met wapenschild. Het eiland wordt verbonden met de Grote Cour en het zuidelijk parkgedeelte door twee BRUGGEN met houten plankier uit circa 1900. Beide bruggen voorzien van een eenvoudige decoratieve leuning van dubbele regels gestoken in 2 x 5 bewerkte stijlen in rood en wit onder met lood bewerkte beklede pijlvormige sluitstukken. De brug aan de zijde van de Grote Cour verbonden door rode bakstenen bruggenhoofd met muurwerk met schietsleuven.

Waardering

De KERK OF KAPEL OP KERKEILAND MET TWEE BRUGGEN is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- als historische plaats waar oorspronkelijk de kapel van Haarzuilens gelegen heeft; een deel van de middeleeuwse kapel werd in het nieuwe gebouw opgenomen;
- als karakteristiek onderdeel van de buitenplaats en voor een belangrijk deel in dezelfde bouwstijl opgebouwd;
- vanwege de kenmerkende opzet, van ongewone grootte voor een Nederlands particuliere buitenplaats;
- vanwege het typisch 19de-eeuwse materiaalgebruik, waaronder gietijzer;
- vanwege het interieur, waaronder oude grafstenen en graftombes uit de periode 1913-1934 en de periode 1959-1964, ontworpen door de beeldhouwer Pieter Wiegersma;
- vanwege de relatie met andere onderdelen van de buitenplaats;
- vanwege de markante plaats in het kasteelpark en bij het kasteel;
- vanwege de gaafheid als een met middeleeuwse onderdelen gebouwde neogotische kerk of kapel en handhaving van de middeleeuwse grondplan en gedeeltelijke gevelopstanden;
- als belangrijk onderdeel van het oeuvre van Dr. P.J.H. en Ir. Jos. Cuypers.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kapel (F)

Functie